

تأثیر شرایط تمرینی مختلف (تعامل سازماندهی و توزیع پذیری تمرین)، ویژگی‌های فردی و سطح دشواری تکلیف بر تعیین مقدار تمرین (تکرار، گذشت زمان) برای اکتساب مهارت حرکتی ظریف

محمد رضا شهبابی کاسب*، مهدی نمازی زاده**، محمد کاظم واعظ موسوی***

* استادیار دانشگاه حکیم سبزواری

** دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

*** استاد دانشگاه امام حسین (ع)

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۱۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۰۲

چکیده

هدف از این پژوهش مقایسه مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب تکلیف حرکتی متوالی زمان بندی شده (TMST) ساده و پیچیده بین شرایط تمرینی مختلف و تعیین مناسب ترین شیوه های تمرینی برای اکتساب مهارت حرکتی ظریف با توجه به ویژگی های فردی بود. در ابتدا ۱۱۴ دانشجو با دامنه سنی ۱۹-۲۵ بر اساس آزمون های هوش ریون، انگیزه پیشرفت، زمان سنجش واکنش و مهارت حرکتی ظریف پر دو بر اساس چارک های اول، دوم و سوم به ۴ گروه Q_1, Q_2, Q_3, Q_4 تقسیم شدند و به طور تصادفی در یکی از دو گروه TMST ساده و پیچیده و نیز در یکی از شرایط تمرینی حاصل از تعامل سازماندهی تمرین (تصادفی، مسدود، ثابت) و توزیع پذیری تمرینی (انبوه، فاصله دار) قرار گرفتند. آزمودنی ها در ۶ روز تحت شرایط تمرینی خاص خود به تمرین TMST ساده یا پیچیده پرداختند، تا اینکه در یک بلاک تمرینی به حد نصاب اکتساب ($\geq 75\%$ دقت، $\leq 25\%$ زمان بندی و $\leq 15\%$ پایداری) برسند. تعداد تکرارها و زمان طی شده (زمان هایی که فرد در حال تمرین تکلیف نیست) تا قبل از این بلاک مورد نظر، به عنوان حداقل زمان و تکرار لازم برای اکتساب TMST در نظر گرفته شد. داده های تحقیق با استفاده از آزمون های تحلیل واریانس دو عاملی، t مستقل و χ^2 - ۲ در سطح احتمال $\alpha = 0.1$ تجزیه و تحلیل گردید. نتایج تحقیق نشان داد که افراد با ویژگی های متفاوت، تکلیف حرکتی متوالی زمان بندی شده ساده را در شرایط تمرینی مسدود و انبوه (به جزء گروه Q_4) به طور متوسط در ۳۰ تکرار و ۱۳۴۷ دقیقه و تکلیف حرکتی متوالی زمان بندی شده پیچیده را در شرایط تمرینی تصادفی و فاصله دار (به جزء گروه Q_4) به طور متوسط در ۲۵ تکرار و ۱۲۲۸ دقیقه

¹ Timed Motor Sequences Task

اكتساب نمودند. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که اصول حاکم بر برنامه‌ریزی تمرینی هم تحت تأثیر سطح دشواری و پیچیدگی تکلیف و هم متأثر از ویژگی‌های فردی است. در نهایت به نظر می‌رسد به تحقیقات بیشتری در مورد اثر تعاملی محیط، فرد و تکلیف بر اکتساب مهارت‌های حرکتی نیاز است.

واژه‌های کلیدی: مهارت حرکتی ظریف، مقدار تمرین، اکتساب، سازماندهی تمرین، توزیع‌پذیری تمرین، ویژگی‌های فردی.

مقدمه

حافظه شامل اکتساب^۱، یادداری^۲ و بازیابی^۳ است. اکتساب به معنی چگونگی رمزگردانی شدن یک نمایه دائمی از اطلاعات، ثبت آن و چگونگی تقویت این ثبت است. یادداری به معنی نگهداری اطلاعات در حافظه و یادآوری چگونگی بیرون کشیدن اطلاعات از حافظه در زمان لازم است (۳). عوامل متعددی اکتساب مهارت‌های حرکتی را تحت تأثیر قرار می‌دهند. مقدار تمرین (تکرار، گذشت زمان)، از عوامل مهم در این زمینه به شمار می‌رود (۱، ۲، ۱۲، ۱۹). تحقیقات نشان می‌دهند مواجهه فراوان با مواد آموختنی (تکرار زیاد) ضمانتی برای اکتساب یک مهارت حرکتی نیست، بلکه بهبود حافظه منوط به پردازش اطلاعات در سطح عمیق می‌باشد (کریک، ۱۹۷۱؛ کریک و کلهارت، ۱۹۷۲). در همین باب نظریه ژرفای پردازش بیان می‌کند «مرور فقط زمانی حافظه را بهبود می‌بخشد که مواد آموختنی به طرز عمیق و معنی‌داری مرور شوند، مرور مفصل منجر به بهبود حافظه نمی‌شود». (۳). لمی یوکس و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند توزیع‌پذیری تمرین (انبوه، فاصله‌دار) به‌عنوان یکی از روش‌های برنامه‌ریزی تمرینی، تأثیر بیشتری در اکتساب مهارت‌های حرکتی نسبت به مقدار تمرین دارد (۲۳). همچنین تحقیقات انجام‌شده تحت عنوان اثر تداخل زمینه‌ای نشان دادند سازماندهی تمرین (مسدود، تصادفی) یکی دیگر از عوامل اثرگذار بر اکتساب مهارت حرکتی است (شیا و مورگان، ۱۹۷۹؛ شیاو زیمینی، ۱۹۸۸؛ لی و مگیل، ۱۹۸۵؛ مگیل و هال، ۱۹۹۰؛ شیا، ۲۰۰۱) (۷، ۸، ۱۰، ۱۹). بنابراین به نظر می‌رسد توزیع‌پذیری و سازماندهی تمرین در قالب برنامه‌ریزی تمرینی، بتواند زمینه‌ای مناسب برای پردازش عمیق‌تر و پر معنی‌تر مفاهیم شناختی و حرکتی در فرد فراهم آورد و در نتیجه موجب اکتساب بهتر مهارت حرکتی گردد. تحقیقات همچنین ویژگی‌های فردی مانند هوش، انگیزه، حالت‌های احساسی و عاطفی، زمان واکنش، هماهنگی عصبی - عضلانی و ... را در اکتساب مهارت‌های حرکتی مؤثر می‌دانند (ریس، ۱۹۹۳؛ آرمسترنگ و همکاران، ۲۰۰۲؛ مگیل، ۱۹۹۸؛ اکرم، ۱۹۸۸) (۱، ۱۱). تحقیقاتی نیز در مورد اثر تعاملی برنامه‌ریزی تمرین و نوع تکلیف بر اکتساب مهارت حرکتی انجام گرفته است. کارون (۱۹۶۷)، لی و جنرویز (۱۹۸۹)، شیا و همکاران (۲۰۰۰) تروسا و کریستینا (۲۰۰۴) اظهار داشتند تأثیر توزیع‌پذیری تمرینی برای اکتساب مهارت حرکتی به نوع تکلیف بستگی دارد، به طوری‌که تمرین فاصله‌دار باعث اکتساب بهتر

¹ Acquisition

² Retention

³ Retrieval

مهارت‌های حرکتی مداوم و تمرین انبوه موجب اکتساب بهتر مهارت حرکتی مجرد می‌شوند (۱۹، ۱، ۲۵). هرچند گارسیا و همکاران (۲۰۰۸) با انجام تحقیقی به مقایسه آثار دو نوع تمرین انبوه و فاصله‌دار بر اکتساب مهارت‌های مجرد و مداوم پرداختند، در پایان گزارش کردند در مرحله اکتساب برای هر دو نوع مهارت برتری با روش تمرین فاصله‌دار بود (۱۵). همچنین تحقیقات در مورد اثر تداخل زمینه‌ای نشان دادند اکتساب تکالیف حرکتی ساده (الگوی حرکت یک‌دستی، ضربه زدن و ...) تحت شرایط تمرینی مسدود بهتر از تمرین تصادفی است (شیا و مورگان، ۱۹۷۹؛ پلاتو و همکاران، ۱۹۹۷؛ هال و مگیل، ۱۹۹۵) (۱، ۲۱). لیکن ماسلوات و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند تمرین تصادفی برای اکتساب تکالیف حرکتی پیچیده (الگوی هماهنگی دودستی) بهتر از تمرین مسدود است (۲۰). لذا همچنان‌که مشاهده شد، بیشتر تحقیقات انجام شده در مورد اکتساب مهارت‌های حرکتی به بررسی و تأثیر یک یا دو عامل از عوامل اثرگذار فرد (ویژگی‌های فردی)، محیط (برنامه‌ریزی تمرینی) و تکلیف (نوع، پیچیدگی و دشواری تکلیف) بر اکتساب مهارت‌های حرکتی پرداخته‌اند. همچنین در بیشتر تحقیقات انجام شده در این زمینه از تکالیفی استفاده شده است که بر اساس یک ویژگی مشترک طبقه‌بندی شده‌اند (طبقه‌بندی تک‌بعدی) و تکالیف اغلب از نوع تعقیبی، تنظیم نیرو، پیش‌بینی ادراکی، زمان‌بندی (دودستی، صفحه کلید) بوده‌اند (لی و مگیل، ۱۹۸۳؛ پروتو و دیگران، ۱۹۹۴، ولف و لی، ۱۹۹۳؛ دل ری، ۱۹۸۹؛ لی و هاجر، ۱۹۹۸ و دیگران) (۱، ۷، ۸). لذا پژوهش حاضر با توجه به نظریه سیستم‌های پویا مبنی بر تعامل همزمان عوامل فردی، محیطی و تکلیف در اکتساب مهارت‌های حرکتی، اولاً به بررسی اثر تعاملی سازماندهی و توزیع‌پذیری تمرینی بر مقدار تمرین (تکرار، گذشت زمان) برای اکتساب مهارت حرکتی متوالی زمان‌بندی (ساخته‌شده توسط محققان) ساده و پیچیده (بر اساس طبقه‌بندی دوبعدی جنتایل) با توجه به ویژگی‌های فردی متفاوت (Q_1 : افرادی که پایین‌تر از نقطه ۲۵ درصدی، Q_2 : افرادی که بین نقطه ۲۵-۵۰ درصدی، Q_3 : افرادی که بین نقطه ۵۰-۷۵ درصدی و Q_4 : افرادی که بالاتر از نقطه ۷۵ درصدی از سطح زیر منحنی نرمال قرار دارند) پرداخته است تا بتواند به سؤالات زیر پاسخ دهد که آیا افراد با ویژگی‌های فردی مشابه، مهارت حرکتی ظریف ساده و پیچیده را تحت شرایط تمرینی یکسان و در مقدار تمرینی یکسانی اکتساب می‌کنند؟ آیا افراد با ویژگی‌های فردی متفاوت، مهارت حرکتی ظریف ساده یا پیچیده را تحت شرایط تمرینی یکسان و در مقدار تمرینی یکسانی اکتساب می‌کنند؟ آیا اصول حاکم بر برنامه‌ریزی تمرین تحت تأثیر سطح دشواری و پیچیدگی تکلیف است یا ویژگی‌های فردی؟

روش‌شناسی

تحقیق حاضر از نظر هدف جزء تحقیقات کاربردی و از نظر متغیرها جزء تحقیقات نیمه‌تجربی محسوب می‌شود. با توجه به اهداف و متغیرهای تحقیق از طرح عاملی ۲×۳ برای بررسی اثر تعاملی توزیع‌پذیری و سازماندهی استفاده شد.

جدول ۱. طرح عاملی ۳ × ۲ تعامل توزیع‌پذیری و سازماندهی تمرین

		سازماندهی تمرین		
		تمرین تصادفی	تمرین مسدود	تمرین ثابت
توزیع‌پذیری تمرین	انبوه	شرایط ۱	شرایط ۳	شرایط ۵
	فاصله‌دار	شرایط ۲	شرایط ۴	شرایط ۶

آزمودنی‌ها

آزمودنی‌های تحقیق حاضر را ۱۱۴ دانشجوی دختر و پسر دانشگاه تربیت معلم سبزوار با دامنه سنی ۱۹-۲۵ و راست‌دست تشکیل دادند. آزمودنی‌ها دارای هیچ سابقه بیماری عصبی شناختی نبودند و کمتر از ۲ سال سابقه نواختن آلات موسیقی داشتند (با توجه به فرم مشخصات فردی و زمینه‌ای).

ابزار تحقیق

در این پژوهش از پرسش‌نامه‌ها (اطلاعات شخصی)، آزمون‌ها (ویژگی‌های فردی)، ابزارها (ویژگی‌های مهارتی) و نرم‌افزارهای (TMST) زیر برای اندازه‌گیری متغیرها استفاده شد:

* فرم مشخصات فردی و زمینه‌ای

* آزمون انگیزه پیشرفت (ACMT)^۱ بر مبنای روش تکمیلی جملات

• پایایی و روایی آزمون، به زبان هندی از طریق آزمون - آزمون به ترتیب ۰/۷۸ و ۰/۸ و به زبان انگلیسی به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۵ گزارش شده است (۴).

* آزمون هوش سیاه و سفید ریون بزرگسالان

• پایایی این آزمون از طریق بازآزمایی حدود ۰/۹۳ و روایی آن ۰/۹۶ گزارش شده است (۵، ۶).

* آزمون مهارت حرکتی ظریف دست و انگشتان پر دو

• پایایی این آزمون در سال ۲۰۰۵ برای سنین ۱۵-۲۵ سال برای مردان و زنان در زیرآزمون‌های راست اصلی به ترتیب ۰/۷ و ۰/۸۲ و در زیرآزمون جورکردنی به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۱ گزارش شده است. (کرنال دسیه و همکاران، ۲۰۰۵) (۱۴). محققان نیز برای برآورد پایایی این آزمون با استفاده از روش ضریب همبستگی درون‌گروهی به پایایی ۰/۹۸ برای زیرآزمون راست اصلی و ۰/۹۹ برای زیرآزمون جورکردنی برای دانشجویان دختر ۲۲ - ۱۸ سال دانشگاه تربیت معلم سبزوار رسیدند.

* زمان سنجش واکنش

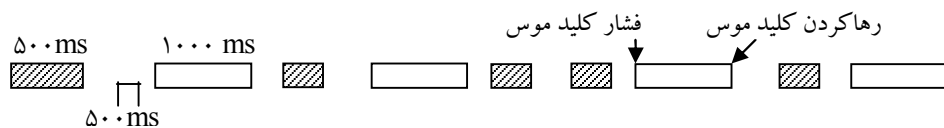
• وسیله مورد نظر از مؤسسه تحقیقاتی علوم رفتاری و شناختی سینا خریداری شده بود، لیکن محققان برای برآورد پایایی این دستگاه نمونه‌ای آماری از دانشجویان دانشگاه تربیت معلم سبزوار انتخاب

^۱ Achievement motivation test

کردند و در طی سه روز آزمون و با استفاده از ضریب همبستگی درون گروهی به پایایی $0/65$ رسیدند.

* نرم افزارهایی شامل تکالیف حرکتی متوالی زمان بندی شده

• پایایی این نرم افزار در شاخص های دقت $0/9$ ، زمان بندی $0/83$ و پایداری $0/93$ توسط محققان و به روش ضریب همبستگی درون گروهی برآورد گردید.

روش جمع آوری اطلاعات

بر اساس طرح تحقیق، آزمودنی ها بعد از کامل کردن فرم مشخصات فردی و زمینه ای، در آزمون های قلم و کاغذی هوش ریون و انگیزه پیشرفت و آزمون های مهارتی زمان واکنش و مهارت حرکتی ظریف دست و انگشتان پر دو شرکت کردند و بر اساس نمراتشان در این ۴ آزمون به ۴ گروه Q_1, Q_2, Q_3, Q_4 از نظر ویژگی های فردی تقسیم شدند و به طور تصادفی در یکی از دو گروه TMST ساده یا پیچیده و نیز در یکی از ۶ شرایط تمرینی قرار گرفتند. طبق برنامه ای از قبل تعیین شده، آزمودنی ها با توجه به نوع شرایط تمرینی که داشتند برای انجام تمرین در طی ۶ روز در محل خاصی حضور می یافتند. TMST ساده و پیچیده به ترتیب با توجه به خانه های ۲ و ۱۴ طبقه بندی دوبعدی جتتایل به کوشش محققان طراحی و ساخته شد. از آنجاکه زمان بندی عناصر توالی در تکلیف مورد نظر حائز اهمیت بود، و با وجود اینکه از کاهش زمان واکنش به عنوان معیار اندازه گیری برای تکالیف زمان بندی شده در مطالعات کلاسیک در مورد اکتساب مهارت حرکتی استفاده می شد. (در مطالعات کلاسیک برای اندازه گیری اکتساب مهارت حرکتی از کاهش زمان واکنش استفاده می شد)، در پژوهش حاضر اکتساب مهارت حرکتی از طریق بررسی تغییرات دقت، واریانس پاسخ و درصد ناهمزمانی پاسخ مورد ارزیابی قرار گرفت. دقت به طور انفرادی برای هر آزمودنی به این صورت بود که متوسط پاسخ ها برای عناصر کوتاه، بلند ۱ و بلند ۲ در تکالیف پایه ای ± 1 انحراف معیار، به عنوان پاسخ های درست در انجام تکالیف اصلی لحاظ گردید، سپس درصد پاسخ های درست به عناصر کوتاه، بلند ۱ و بلند ۲ در هر کوشش تمرینی محاسبه شده و متوسط آن ها در هر بلاک تمرینی به عنوان دقت در نظر گرفته شد. واریانس پاسخ که پایداری آن را اندازه گیری می کرد با استفاده از محاسبه ضریب تغییرات (SD/M) از طول مدت پاسخ های درست محاسبه گردید. بالاخره درصد ناهمزمانی پاسخ از درصد تفاوت بین شروع و پایان محرک و شروع و پایان پاسخ محاسبه شد. در اولین جلسه تمرینی، محققان و دستیاران توضیحات لازم را به آزمودنی ها در مورد روش و نحوه انجام تکلیف و نحوه استفاده و تحلیل بازخوردهای ارائه شده بیان

کردند. آزمودنی‌ها بعد از توجیه‌شدن در مورد نحوه کار، ابتدا شماره دانشجویی خود را در یک محل خاص وارد و سپس شروع به انجام تمرین کردند. هر آزمودنی در هر جلسه تمرینی ابتدا تکالیف پایه‌ای را متناسب با شرایط تمرینی‌اش انجام می‌داد. سپس کوشش‌های تمرینی تکالیف اصلی خود را در ۳ بلاک ۶ تایی انجام دادند. به طوریکه بعد از هر بلاک تمرینی بازخوردهای دیداری در مورد دقت، زمان‌بندی و پایداری پاسخ دریافت کردند. آزمودنی‌ها به تمرین ادامه دادند تا اینکه در یک بلاک تمرینی درصد پاسخ‌های درست (دقت پاسخ) برای انجام تکلیف TMST بزرگ‌تر یا مساوی ۷۵٪، واریانس مدت پاسخ‌های درست (پایداری پاسخ) کمتر یا مساوی ۱۵٪، و درصد ناهمزمانی پاسخ‌های درست (زمان‌بندی) کمتر یا مساوی ۲۵٪ شد. ضمن اینکه می‌بایست زمان متوسط اجرای عناصر کوتاه، بلند ۱ و بلند ۲ در تکالیف پایه‌ای در جلسه‌ای که بلاک تمرینی در آن به حد نصاب‌های مورد نظر رسیده بود، به ترتیب به دامنه‌های 500 ± 125 و 1000 ± 250 و 1500 ± 375 نزدیک شده باشند. حال تعداد تکرارها و زمان طی‌شده (زمان‌هایی که فرد در حال تمرین تکلیف نیست)، تا قبل از این بلاک به‌عنوان حداقل زمان و تکرار لازم برای اکتساب مهارت TMST در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

یافته‌های تحقیق در دو بخش توصیفی و استنباطی ارائه می‌شود. به طوری که ملاحظه می‌کنید، در جدول ۲ تصاویر مربوط به متغیرهای سن، هوش ریون، انگیزه پیشرفت، زمان دانش، مهارت حرکتی ظریف دستی ساده، مهارت حرکتی ظریف دستی جورکردنی در گروه‌های Q_1, Q_2, Q_3, Q_4 ارائه شده است.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار شاخص‌های ویژگی‌های فردی در گروه‌های Q_1, Q_2, Q_3, Q_4

گروه	Q_1		Q_2		Q_3		Q_4	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
سن	۲۲/۵	۱/۲۲	۲۲/۳۳	۱/۰۷	۲۲/۳۹	۱/۳۸	۲۲/۵۷	۱/۴۵
هوش ریون	۱۰۸/۲۱	۷/۳۹	۱۱۴/۴۴	۷/۳۹	۱۲۰/۷۳	۶۱/۰۶	۱۲۴/۶۴	۴/۹۱
انگیزه پیشرفت	۱۶/۵	۵/۱۴	۱۹/۶۴	۴/۷۴	۲۱/۸۸	۵/۱۰	۲۴/۵۷	۷/۳۳
زمان واکنش	۰/۳۳۹	۰/۰۵	۰/۳۰۸	$4/8 \times 10^{-2}$	۰/۳۵	$5/08 \times 10^{-2}$	۰/۳۵۷	$5/05 \times 10^{-2}$
مهارت ظریف دستی ساده	۱۲/۷۱	۱/۴۴	۱۴/۷۶	۱/۷	۱۵/۵۴	۱/۳۴	۱۷	۰/۹۶
مهارت حرکتی ظریف دستی جورکردنی	۳۰/۳۶	۳/۹۷	۳۵/۶۷	۴/۴۸	۳۸/۵۹	۵/۳۱	۴۳/۷۱	۴/۷۸

به طوری که ملاحظه می‌کنید در جدول ۳، مقادیر مربوط به مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده و پیچیده به تفکیک گروه‌ها ارائه شده است.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار مدت زمان (دقیقه) و تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده و پیچیده در گروه‌های Q_1, Q_2, Q_3, Q_4

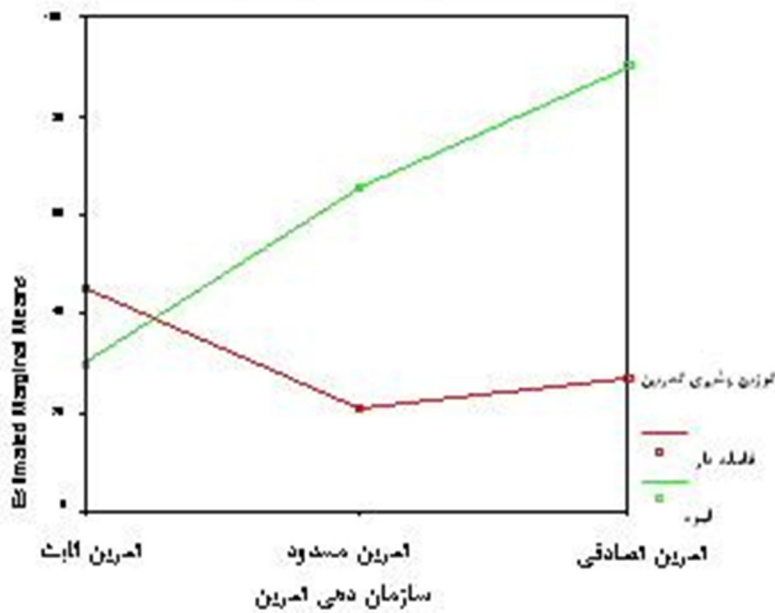
پیچیده				ساده				نوع تکلیف
تعداد تکرار		مدت زمان		تعداد تکرار		مدت زمان		متغیر
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	مشخصه‌های آماری گروه
۲۰/۸۶	۳۷/۵	۱۶۶۷	۲۰۶۲	۱۰/۵۱	۵۳	۱۳۲۱/۶۵	۲۸۷۲/۵	
۳۱/۱۴	۴۱/۴۵	۱۵۳۸/۳۰	۲۰۶۸/۹	۲۶/۰۶	۴۵/۱۸	۱۸۷۵/۰۶	۲۵۳۳/۲۹	Q_2
۳۶/۶	۵۵/۳	۱۷۰۱/۳۵	۲۶۸۵	۲۴/۱۹	۴۶/۳۳	۲۴۷۳/۹	۲۶۲۲/۴	Q_3
۱۶/۵	۴۲/۲۵	۱۳۹۰/۰۷	۲۲۲۱/۷	۲۸/۴۶	۵۴	۱۱۳۲/۰۴	۲۱۸۶/۵	Q_4

نتایج تحلیل واریانس دوعاملی در مورد مقایسه تعداد تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_1, Q_2, Q_3 و Q_4 نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرین مختلف در تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده در گروه Q_1, Q_2, Q_3 وجود ندارد. لیکن نتایج جدول ۴ نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرین مختلف در تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده در گروه Q_3 وجود دارد.

جدول ۴. نتایج تحلیل واریانس دوعاملی (تکرار) گروه Q_3 - ساده

منبع پراش	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	p
سازماندهی تمرین	۱۴۰۴	۲	۷۰۲	۲/۸۱	
توزیع‌پذیری تمرین	۴۳۲۴/۵	۱	۴۳۲۴/۵	۱۷/۳۱	
تعامل (ساماندهی × توزیع‌پذیری)	۵۰۰۴	۲	۴۵۰۲	۱۰/۰۱	< ۰/۱
خطا	۲۹۹۸	۱۲	۲۴۹/۸		
کل	۵۲۵۱	۱۸			

برای بررسی بیشتر ماهیت تعامل و ارتباط بین متغیرها نمودار نمایش اثر تعاملی را بین عامل‌های سازماندهی تمرین و توزیع‌پذیری تمرین رسم کردیم.

شکل ۱- نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع‌پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در TMST ساده گروه Q_۳ (تکرار)

بررسی شکل ۱ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_۳ تحت شرایط تمرینی ۲، ۳، ۵ به تعداد تکرار کمتری برای اکتساب TMST ساده نیاز دارند.

نتایج آزمون خی‌دو (جدول ۵) درمورد مقایسه تعداد تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده بین شرایط مختلف تمرینی در گروه Q_۴ نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده در گروه Q_۴ وجود دارد.

جدول ۵. نتایج آزمون خی‌دو (تکرار) گروه Q_۴ - ساده

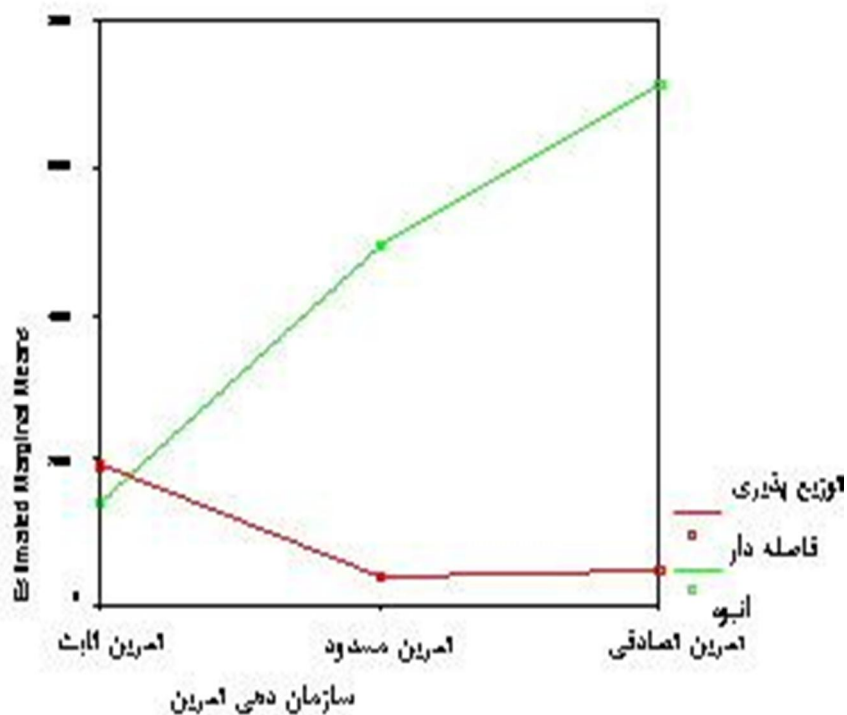
df	χ^2	E	O	شرایط
۲	۱۲/۴۷*	۶۰/۸	۵۴	۱
		۶۹/۱	۳۶	۲
		۶۴/۸	۵۷	۳
		۳۱/۱	۳۹	۴
		۹۳/۲۷	۱۰۸	۵
		۴۴/۷	۳۰	۶

بررسی بیشتر جدول ۴ با استفاده از $\frac{(O - E)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرینی ۶ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی‌دار آماری خی‌دو داشته است.

نتایج تحلیل واریانس دوعاملی در مورد مقایسه مدت زمان لازم برای اکتساب TSMT ساده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_2 و Q_3 نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در مدت زمان لازم برای اکتساب TMST ساده در گروه Q_2 وجود ندارد. لیکن نتایج جدول ۶ نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در مدت زمان لازم برای اکتساب TSMT ساده در گروه Q_3 وجود دارد.

جدول ۶. نتایج تحلیل واریانس دو عاملی (زمان) گروه Q_3 - ساده

منبع پرش	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	E	p
سازماندهی تمرین	$1/4 \times 10^7$	۲	۶۸۲۷۱۱۴	۹/۳	
توزیع‌پذیری تمرین	$5/7 \times 10^7$	۱	$5/7 \times 10^7$	۷۸/۴۹	
تعامل (سازماندهی \times توزیع‌پذیری)	$4/7 \times 10^7$	۲	2×10^7	۲۷/۳۴	$< 0/1^*$
خطا	۸۷۷۷۶۳۶	۱۲	۷۳۱۴۶۹۷		
کل	$2/5 \times 10^8$	۱۸			

شکل ۲. نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع‌پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در MST ساده گروه Q_3 (زمان) بررسی شکل ۲ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_3 تحت شرایط تمرینی ۲، ۳، ۵ به مدت زمان کمتری برای اکتساب TMST ساده نیاز دارند.

نتایج آزمون خی دو (جداول ۷ و ۸) در مورد مقایسه مدت زمان لازم برای اکتساب TMST ساده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_۱ و Q_۴ نشان داد که تفاوت معنی دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در مدت زمان لازم برای اکتساب TMST ساده در گروه‌های Q_۱ و Q_۴ وجود دارد.

جدول ۷. نتایج آزمون خی دو (زمان) گروه Q_۱ - ساده

df	χ^2	E	O	شرایط
۲	۱۷/۸۱*	۱۷۴۵	۱۸۳۶	۱
		۴۲۲۳/۴	۴۱۳۴	۲
		۱۵۳۲/۸	۱۴۲۴	۳
		۳۷۱۰	۳۸۱۹	۴
		۱۷۶۰/۶	۱۷۷۹	۵
		۴۲۶۱/۲	۴۲۴۳	۶

بررسی بیشتر جدول ۶ با محاسبه $\frac{(O-E)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرین ۳ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی دار آماری خی دو داشته است.

جدول ۸. نتایج آزمون خی دو (زمان) گروه Q_۴ - ساده

df	χ^2	E	O	شرایط
۲	۱۵۸۷/۳*	۱۸۲۴/۵	۱۷۶۱	۱
		۱۳۷۳/۸	۱۴۳۸	۲
		۲۴۱۲/۸	۱۴۱۷	۳
		۱۸۱۶/۷	۲۷۵۹	۴
		۳۲۴۵/۸	۴۲۵۲	۵
		۲۴۴۳/۸	۱۴۳۸	۶

بررسی بیشتر جدول ۷ با توجه به محاسبه $\frac{(O-E)^2}{E}$ نشان داده که شرایط تمرینی ۳، ۴، ۵، ۶ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی دار آماری خی دو داشته‌اند.

نتایج آزمون خی - دو (جداول ۸ و ۹) در مورد مقایسه تعداد تکرارهای لازم برای اکتساب TMST پیچیده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_۱ و Q_۴ نشان داد که تفاوت معنی دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در تکرار لازم برای اکتساب TMST پیچیده در گروه‌های Q_۱ و Q_۴ وجود دارد.

جدول ۹. نتایج آزمون خی دو (تکرار) گروه Q_۱ - پیچیده

df	χ^2	E	O	شرایط
۱	۳۴/۶۲*	۳۹	۲۱	۳
		۳۹	۵۷	۴
		۳۶	۵۴	۵
		۳۶	۱۸	۶

بررسی بیشتر جدول ۹ با توجه به محاسبه $\frac{(O-E-0.5)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرینی ۶ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی دار آماری خی دو داشته است.

جدول ۱۰. نتایج آزمون خی دو (تکرار) گروه Q_۴ - پیچیده

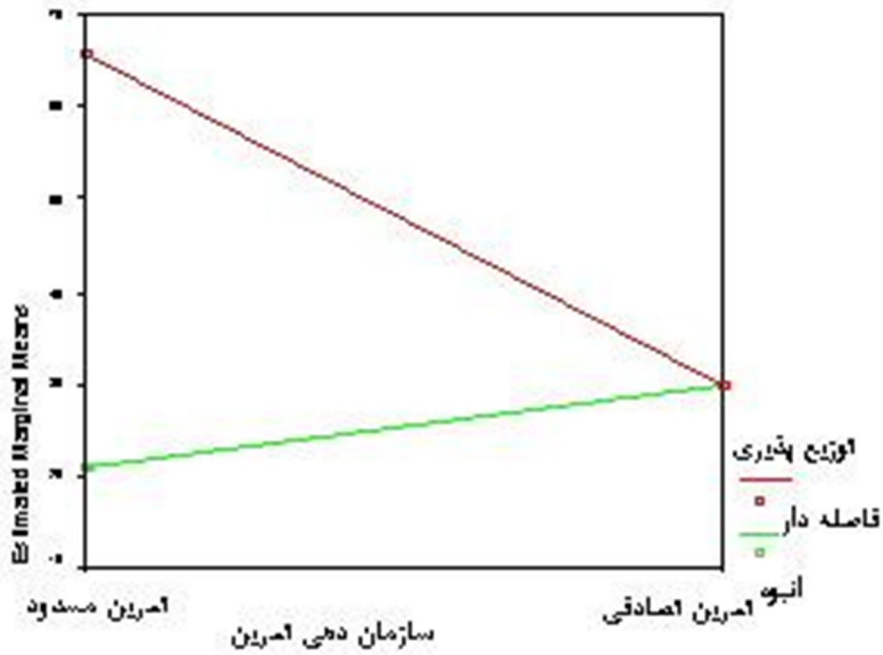
df	χ^2	E	O	شرایط
۱	۵/۶۸*	۳۴/۶	۴۲	۳
		۲۶/۳	۱۹	۴
		۶۱/۳	۵۴	۵
		۴۶/۶	۵۴	۶

بررسی بیشتر جدول ۱۰ با استفاده از $\frac{(O-E-0.5)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرینی ۴ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی دار آماری خی دو داشته است.

نتایج تحلیل واریانس دو عاملی (جدول ۱۱ و ۱۲) در مورد مقایسه تعداد تکرارهای لازم برای اکتساب TMST پیچیده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_۲ و Q_۳ نشان داد که تفاوت معنی دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در تکرار لازم برای اکتساب TMST پیچیده در گروه Q_۲ و Q_۳ وجود دارد.

جدول ۱۱. نتایج تحلیل واریانس دو عاملی (تکرار) گروه Q_۲ - پیچیده

منبع برآش	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
سازماندهی تمرین	۷۲۹	۱	۷۲۹	۱/۵۰۹	< ۰/۱*
توزیع پذیری تمرین	۲۰۲۵	۱	۲۰۲۵	۴/۱۹۳	
تعامل (سازماندهی × توزیع پذیری)	۲۰۲۵	۱	۲۰۲۵	۴/۱۹۳	
خطا	۵۷۹۶	۱۲	۴۸۳		
کل	۳۲۱۸۴	۱۶			

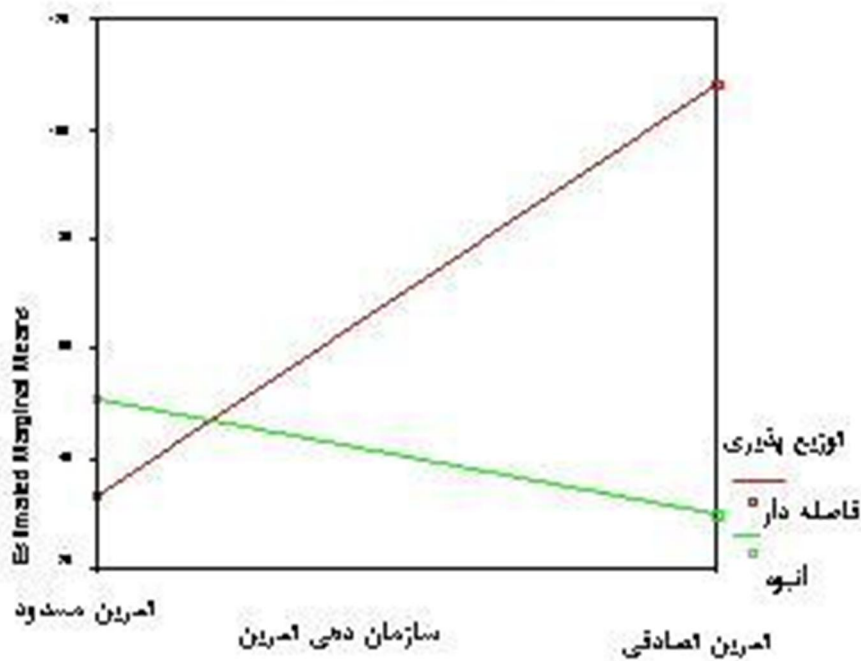

شکل ۳. نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع‌پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در TMST پیچیده گروه Q_۲ (تکرار).

بررسی شکل ۳ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_۲ تحت شرایط تمرینی ۴، ۵، ۶ به تکرار کمتری برای اکتساب TMST نیاز دارند.

جدول ۱۲. نتایج تحلیل واریانس دو عاملی (تکرار) گروه Q_۳ - پیچیده

منبع پراش	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
سازماندهی تمرین	۲۱۸۷	۱	۲۱۸۷	۵/۷	
توزیع‌پذیری تمرین	۲۷۰۰	۱	۲۷۰۰	۵/۰۶	
تعامل (سازماندهی × توزیع‌پذیری)	۶۹۱۲	۱	۶۹۱۲	۱۸/۰۹	< ۰/۱*
خطا	۳۰۵۶	۸	۳۸۲		
کل	۵۱۸۱۸	۱۲			

شکل ۴. نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع‌پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در TMST پیچیده گروه Q_۳ (تکرار)

بررسی شکل ۴ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_۳ تحت شرایط تمرینی ۳ و ۶ به تعداد تکرار کمتری برای اکتساب TMST پیچیده نیاز دارند.

نتایج آزمون خی‌دو (جدول ۱۳ و ۱۴) در مورد مقایسه مدت زمان لازم برای اکتساب TMST پیچیده بین شرایط تمرینی مختلف در گروه‌های Q_۱ و Q_۴ نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در مدت زمان لازم برای اکتساب TMST پیچیده در گروه Q_۱ و Q_۴ وجود دارد.

جدول ۱۳. نتایج آزمون خی‌دو (زمان) گروه Q_۱ - پیچیده

df	χ^2	E	O	شرایط
۱	۲۹۶۵/۷	۱۵۲۵/۴*	۳۷۱	۳
		۳۰۹۱/۷	۴۲۴۷	۴
		۱۱۹۹	۲۳۵۴	۵
		۲۴۰۳/۱	۱۲۷۶	۶

بررسی بیشتر جدول ۱۳ با توجه به $\frac{(O - E - 0.5)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرینی ۳، ۵، ۶ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی‌دار آماری خی‌دو داشته‌اند.

جدول ۱۴. نتایج آزمون خی دو (زمان) گروه Q۴ - پیچیده

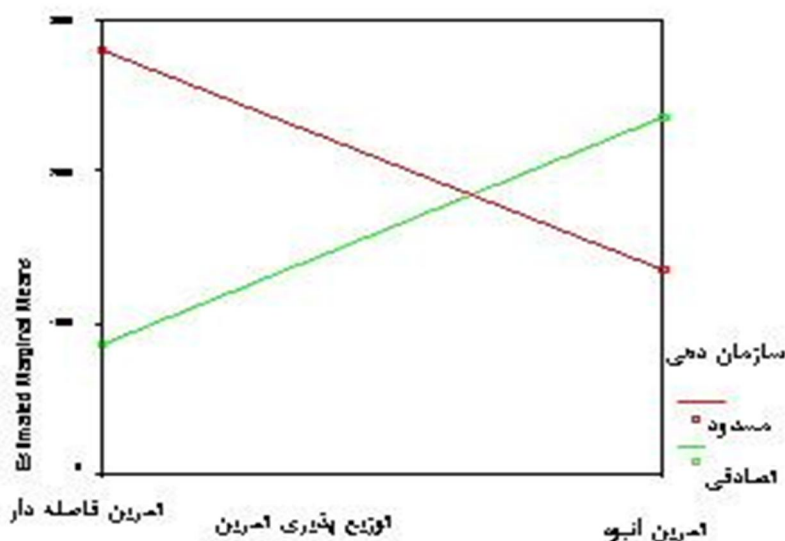
df	χ^2	E	O	شرایط
۱	۳۳۱/۲ *	۹۹۴/۱	۱۳۷۵	۳
		۱۷۴۶۶	۱۳۶۶	۴
		۲۲۱۴/۵	۱۸۳۴	۵
		۳۸۹۰/۷	۴۲۷۲	۶

بررسی بیشتر جدول ۱۴ با توجه به محاسبه $\frac{(O-E-0.5)^2}{E}$ نشان داد که شرایط تمرینی ۴، ۵، ۴، ۵ بیشترین سهم را در ایجاد تفاوت معنی دار آماری خی دو داشته‌اند.

نتایج تحلیل واریانس دوعاملی (جدول ۱۵ و ۱۶) در مورد مقایسه مدت زمان لازم برای اکتساب TMST پیچیده بین شرایط مختلف تمرینی در گروه‌های Q۲ و Q۳ نشان داد که تفاوت معنی دار آماری بین شرایط تمرینی مختلف در مدت زمان لازم برای اکتساب TMST پیچیده در گروه Q۲ و Q۳ وجود دارد.

جدول ۱۵. نتایج تحلیل واریانس دوعاملی (زمان) گروه Q۲ - پیچیده

منبع پراش	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
سازماندهی تمرین	۸۵۲۳۹۰	۱	۸۵۲۳۹۰	۰/۵۹۳	
توزیع پذیری تمرین	۳۳۹۳	۱	۳۳۹۲	۰/۰۰۲	
تعامل (سازماندهی × توزیع پذیری)	۸۸۳۱۲۹۸	۱	۸۸۳۱۲۹۸	۱۴۰۶	< ۰/۱*
خطا	$1/7 \times 10^7$	۱۲	۱۴۳۷۲۷۶		
کل	$۸/۱ \times 10^7$	۱۶			

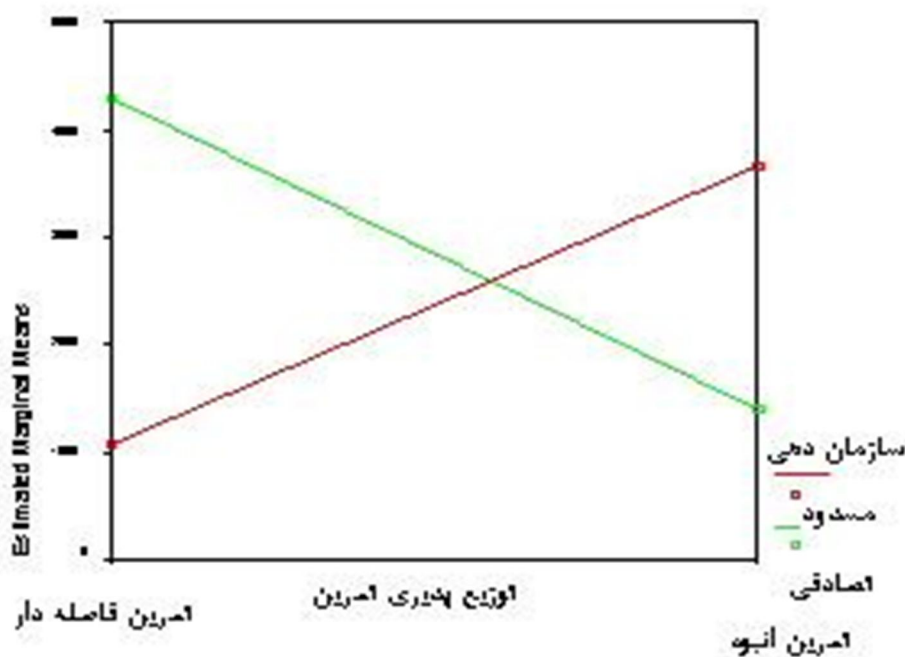

شکل ۵. نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در TMST پیچیده گروه Q۲ (زمان)

بررسی شکل ۵ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_۲ تحت شرایط تمرینی ۴ و ۵ به مدت زمان کمتری برای

جدول ۱۶. نتایج تحلیل واریانس دو عاملی (زمان) گروه Q_۳ - پیچیده

منبع پراش	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	P
سازماندهی تمرین	۶۸۵۴۵۲	۱	۶۸۵۴۵۲	۰/۹۳	< ۰/۱*
توزیع پذیری تمرین	۵۷۱۳۲	۱	۵۷۱۳۲	۰/۰۷۸	
تعامل (سازماندهی × توزیع پذیری)	۲/۲ × ۱۰ ^۷	۱	۲/۲ × ۱۰ ^۷	۳۰/۳	
خطا	۵۸۸۲۷۴۰	۸	۷۳۳۴۲/۵		
کل	۱/۱ × ۱۰ ^۸	۱۲			

شکل ۶. نمایش میانگین‌های سطوح عامل توزیع‌پذیری در هر یک از سطوح عامل سازماندهی در TMST پیچیده در گروه Q_۳

بررسی شکل ۶ نشان داد که آزمودنی‌های گروه Q_۳ تحت شرایط تمرینی ۳ و ۶ به مدت زمان کمتری برای اکتساب TMST پیچیده نیاز دارند.

نتایج آزمون t مستقل در مورد مقایسه تعداد تکرارهای لازم و مدت زمان لازم برای اکتساب بین TMST ساده و پیچیده در شرایط تمرینی یکسان در گروه‌های Q_۲ و Q_۳ نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری در مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب بین TMST ساده و پیچیده در شرایط تمرینی یکسان ۲، ۳، ۵ و ۶ در گروه Q_۲ وجود ندارد. لیکن جدول ۱۷ نشان داد که این تفاوت بین TMST ساده و پیچیده در شرایط تمرینی یکسان ۴ در گروه Q_۲ معنی‌دار بوده است.

جدول ۱۷. نتایج آزمون t مستقل در شرایط تمرینی یکسان ۴ در گروه Q_۲ - بین TMST ساده و پیچیده

متغیر	نوع تکلیف	میانگین	انحراف معیار	t	df	p
مدت زمان	ساده	۴۲۴۵/۵	۱۱۹۰/۸۷	۴/۸۵	۶	<۰/۱*
	پیچیده	۱۳۴۹	۵۵/۵			
تعداد تکرار	ساده	۵۱	۲۲/۴۵	۲/۶۷	۶	<۰/۱*
	پیچیده	۲۱	۰			

همچنین تفاوت معنی دار آماری در مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب، بین TMST ساده و پیچیده در شرایط تمرینی یکسان ۳ و ۴ در گروه Q_۳ وجود ندارد. لیکن نتایج جدول ۱۸ نشان داد که این تفاوت بین TMST ساده و پیچیده در شرایط تمرینی یکسان ۵ و ۶ در گروه Q_۳ معنی دار بوده است.

جدول ۱۸. نتایج آزمون t مستقل در گروه Q_۳ - بین TMST ساده و پیچیده

شرایط	متغیر	سطح دشواری تکلیف	میانگین	انحراف معیار	t	df	p
شرایط ۵	مدت زمان	ساده	۴۸۲	۱۵	-۴/۵۹	۴	<۰/۱*
		پیچیده	۴۲۷۷	۱۴۳۱			
	تعداد تکرار	ساده	۲۷	۳	-۳/۸۸	۴	<۰/۱*
		پیچیده	۱۰۸	۳۶			
شرایط ۶	مدت زمان	ساده	۷۱۲۰	۱۹۱۰	۵/۱۴	۴	<۰/۱*
		پیچیده	۱۴۱۲	۱۹۸			
	تعداد تکرار	ساده	۹۰	۳۶	۲/۸۶	۴	<۰/۱*
		پیچیده	۳۰	۴			

نتایج آزمون t مستقل در مورد مقایسه تعداد تکرارهای لازم و مدت زمان لازم برای اکتساب TMST ساده و پیچیده بین گروه‌های Q_۲ و Q_۳ در شرایط تمرینی یکسان نشان داد که تفاوت معنی دار آماری در مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب TMST ساده و پیچیده بین دو گروه Q_۲ و Q_۳ به ترتیب تحت شرایط تمرینی ۶ و شرایط تمرینی ۴، ۵ از نظر آماری معنی دار بوده است (جدول ۱۹ را ملاحظه کنید).

جدول ۱۹. نتایج آزمون t مستقل در TMST ساده و پیچیده - بین گروه Q_۲ و Q_۳

شرایط	سطح دشواری تکلیف	متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	t	df	p
۶	ساده	مدت	Q _۲	۲۳۵۳	۶۷۵/۸	-۴/۷۴	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۷۱۳۰	۱۹۱۰			
		تعداد تکرار	Q _۲	۳۴	۷/۴	-۳/۱۲	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۹۰	۳۶			
۴	پیچیده	مدت	Q _۲	۱۳۴۹	۵۵/۵	-۶/۵۸	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۳۶۶۱	۷۲۳/۶			
		تعداد تکرار	Q _۲	۲۱	۰/۰۰	-۵/۹۷	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۵۱	۱۰/۳			
۵	پیچیده	مدت	Q _۲	۸۵۸	۴۳۲/۳	-۴/۶۳	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۴۲۷۷	۱۴۳۱			
		تعداد تکرار	Q _۲	۳۰	۴/۸	-۴/۴۲	۵	< ۰/۱*
			Q _۳	۱۰۸	۳۶			

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر تعیین شرایط تمرینی مناسب برای اکتساب تکلیف حرکتی متوالی زمانبندی شده ساده و پیچیده در حداقل زمان و تکرار لازم بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که افراد با ویژگی‌های فردی متفاوت تکالیف حرکتی متوالی زمانبندی شده ساده و پیچیده را تحت شرایط تمرینی خاص و با مقدار تمرین معینی اکتساب می‌کنند. این یافته‌ها با نظریه سیستم‌های پویا در مورد اکتساب مهارت‌های حرکتی همسو بوده که بیان می‌دارد اکتساب مهارت‌های حرکتی تحت تأثیر سه عامل محیط، فرد و تکلیف است و همچنین با یافته‌های اقدسی (۱۳۸۷)، عبدالشاهی (۱۳۸۵)، کویول و همکاران (۲۰۰۱)، کارناهان و همکاران (۱۹۹۰)، جونزو فرنج (۲۰۰۷) همسو است که اظهار داشتند عوامل متعددی از قبیل انگیزش آزمودنی‌ها، سطح دشواری و پیچیدگی تکلیف، برنامه‌ریزی تمرین و سطح مهارت اولیه آزمودنی‌ها، مقدار و نوع بازخورد اکتساب مهارت‌های حرکتی را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۲، ۱۰، ۱۶، ۱۷).

همچنین نتایج تحقیق نشان داد که افراد با ویژگی‌های متفاوت، تکلیف حرکتی متوالی زمانبندی شده ساده را در شرایط تمرینی مسدود و انبوه (به جزء گروه Q_۴) به طور متوسط در ۳۰ تکرار و ۱۳۴۷ دقیقه و تکلیف حرکتی متوالی زمانبندی شده پیچیده را در شرایط تمرینی تصادفی و فاصله دار (به جزء گروه Q_۴) به طور متوسط در ۲۵ تکرار و ۱۲۲۸ دقیقه، اکتساب نمودند. این یافته‌ها با یافته‌های شیا و مورگان (۱۹۷۹)، لی و مگیل (۱۹۸۳)، پروتو، بلاتدین، آیین و دوریون (۱۹۹۴)، ولف ولی (۱۹۹۳) و دیگران که اظهار داشتند در تکلیف حرکتی ساده تمرین مسدود به اکتساب بهتری نسبت به تمرین تصادفی منجر می‌گردد (۱، ۷، ۸) و با یافته‌های ماسلوات و همکاران (۲۰۰۴)، تسوتسویی، لی و هاجز (۱۹۹۸) که بیان داشتند در تکلیف حرکتی دشوار و پیچیده تمرین تصادفی به اکتساب بهتری نسبت به تمرین مسدود منجر می‌گردد (۱، ۲۰) همخوانی

دارد. بنابراین، به نظر می‌رسد سطح پیچیدگی و دشواری تکلیف می‌تواند یکی از عوامل اثرگذار در پیش‌بینی تداخل زمینه‌ای باشد. اشمیت (۲۰۰۲) اظهار داشت که مدت زمان هر کوشش تمرینی می‌تواند در بروز اثر تداخل زمینه‌ای مؤثر باشد. وی در مورد تکلیف پیروی چرخان به این نتیجه رسید که کوشش‌های تمرینی که حدود ۲۰ ثانیه به طول می‌انجامند نسبت به کوشش‌های تمرینی که حدود ۵ ثانیه طول می‌کشند بیشتر مستعد اثر تداخل زمینه‌ای هستند (۲۴). همچنین نظریه زمان‌سنج‌های زمان‌بندی حرکت بیان می‌کند، در تکالیف حرکتی که بیشتر از چند ثانیه به طول می‌انجامند سیستم زمان‌بندی کنترل‌شده شناختی (در مقابل سیستم زمان‌بندی خودکار) مسئول اندازه‌گیری زمان‌بندی حرکتی بوده و به توجه آشکار نیاز دارند (۱۸). بنابراین به نظر می‌رسد تکالیفی که تحت کنترل سیستم زمان‌بندی‌شده شناختی باشند، مستعد اثر تداخل زمینه‌ای هستند. حال با توجه به اینکه هر کوشش تمرینی در تکالیف حرکتی متوالی زمان‌بندی‌شده ساده و پیچیده حدود ۱۲ ثانیه یا بیشتر به طول انجامید و بنابراین هر دو نوع تکلیف تحت کنترل سیستم زمان‌بندی‌شده شناختی بوده و بایستی هر دو تکلیف مستعد اثر تداخل زمینه‌ای باشند، نتایج تحقیق حاضر نشان داد که تکلیف حرکتی متوالی زمان‌بندی‌شده پیچیده نسبت به تکلیف حرکتی متوالی زمان‌بندی‌شده ساده در مرحله اکتساب بیشتر مستعد اثر تداخل زمینه‌ای بوده است. بنابراین به نظر می‌رسد که مدت زمان هر کوشش تمرینی همراه با سطح دشواری و پیچیدگی تکلیف در بروز اثر تداخل زمینه‌ای حائز اهمیت باشند.

همچنین بر اساس نتایج تحقیق حاضر تکالیف حرکتی زمان‌بندی‌شده ساده و پیچیده به ترتیب با ۳۰ تکرار و ۲۵ تکرار اکتساب شدند که این تعداد به نسبت تکالیف شناختی شنیداری که به حدود ۳۶۰ کوشش در هر روز برای اکتساب نیاز دارند (۱۲) و از میانگین تعداد تکرارهایی که در ادبیات مربوط به تکالیف مورد نظر که حدود ۱۰۰ تکرار گزارش شده است (۲، ۹، ۱۰) تعداد بسیار کمی است. این یافته‌ها با یافته‌های کارانی و همکاران (۱۹۹۸) که اظهار داشتند تعداد محدودی تکرار حتی در اولین جلسه تمرین کافی است که سبب تغییراتی از جنبه عصب‌شناختی در مغز و در نتیجه باعث بهبود اجرا گردد (۱۷) و آفن‌نوی (۲۰۰۳) که بیان کرد حتی یک تکرار تنها می‌تواند منجر به تثبیت و بازنمایی در حافظه و همچنین با نظریه فرآیند حساسیت به تکرار که اظهار می‌دارد «شمارنده تکرار» ممکن است یک راه‌انداز بحرانی و مهم برای تشکیل مؤثر حافظه رویه‌ای و بعضی از حافظه‌های اخباری باشد و به وسیله تعداد تکرار خاصی به راه می‌افتد (۲۲) و همچنین با یافته‌های لیموکس و پن هون (۲۰۰۴)، و هایویتمن و کارانی (۲۰۰۲) که بیان کردند تعداد تکرار تمرین کم کافی است که منجر به پیشرفت و اکتساب مهارت حرکتی گردد (۲۳) همخوانی دارد.

یافته‌های دیگر این پژوهش نشان داد که اثر تداخل زمینه‌ای می‌تواند در مقدار تمرینی کم نیز مشاهده شود، زیرا نتایج پژوهش حاضر گویای این مطلب بود که اکتساب تکلیف حرکتی متوالی زمان‌بندی‌شده پیچیده تحت شرایط تمرینی که یک بخش آن شامل تمرین تصادفی (تداخل زمینه‌ای زیاد) بوده است، به طور متوسط در ۲۵ تکرار و ۱۲۲۸ دقیقه صورت گرفته است که با نظریه شیا و همکاران (۱۹۹۰) که اظهار داشتند مقدار تمرین برای بروز اثر تداخل زمینه‌ای باید زیاد باشد مغایرت دارد و با یافته صابری کاخکی و همکاران

(۱۳۸۲) که بیان کردند ۹۰ تکرار در طی فراگیری برنامه حرکتی تعمیم یافته تکلیف حرکتی زمان بندی شده موجب اثر تداخل زمینه‌ای در مرحله اکتساب شده است تفاوت دارد (۷). این عدم همخوانی را می‌توان به روش‌های برنامه‌ریزی تمرین و نوع تکلیف زمان بندی شده نسبت داد. یافته‌های تحقیق حاضر همچنین نشان داد که تفاوت معنی‌دار آماری در مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب، بین تکلیف حرکتی متوالی زمان بندی شده ساده و پیچیده در گروه‌های Q_2 و Q_3 و همچنین تفاوت معنی‌دار آماری در مدت زمان و تکرار لازم برای اکتساب تکلیف حرکتی متوالی زمان بندی شده ساده و پیچیده بین گروه‌های Q_2 و Q_3 وجود دارد. بنابراین به نظر می‌رسد اصول حاکم بر برنامه‌ریزی تمرین هم تحت تأثیر سطح دشواری و پیچیدگی تکلیف و هم تحت تأثیر ویژگی‌های فردی قرار دارد. این امر نیز با نظریه سیستم‌های پویا سازگار است. لیکن با توجه به عوامل اثرگذار متعدد در اکتساب مهارت‌های حرکتی و یافته‌های مختلف در این زمینه برای اظهار نظر دقیق‌تر و صحیح‌تر در مورد اثر تعاملی عوامل اثرگذار به مقدار تمرین و در نتیجه اکتساب مهارت‌های حرکتی و ارائه یک نظریه جامع و کامل در این زمینه تحقیقات بیشتری لازم است.

منابع

۱. اشمیت ، ای ریچارد. لی ، تیموتی دیی. (۱۳۸۷) یادگیری و کنترل حرکتی جلد دوم، ترجمه رسول حمایت طلب، تهران: انتشارات علم و حرکت.
۲. اقدسی، محمد تقی. (۱۳۸۸). مقایسه اثر تمرین فشرده و فاصله‌دار در مراحل مختلف یادگیری یک تکلیف حرکتی مجرد. پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۲۳، صص ۳۳-۴۶.
۳. اندرسون، جان روبرت. (۱۳۸۰). نگرش جامع بر یادگیری و حافظه/ (چاپ اول)، ترجمه پونه مختاری و علی طیبی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران.
۴. باهارگوا، وی. پی. (۱۳۷۸). آزمون انگیزه پیشرفت بر مبنی روش تکمیلی جملات ، ترجمه ابوالفضل کرمی.
۵. بهرامی، هادی. (۱۳۸۷). آزمون‌های روانی مبانی نظری و فنون کاربردی. انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
۶. پاشا شریفی، حسن. (۱۳۸۱). نظریه و کاربرد آزمون‌های هوش و شخصیت. انتشارات سخن.
۷. صابری کاخکی ، علیرضا. بهرام، عباس. کیامنش، علیرضا. نمازی زاده ، مهدی. (۱۳۸۲). اثر فراوانی آگاهی از نتیجه و تداخل زمینه‌ای بر عملکرد و یادگیری برنامه حرکتی تعمیم یافته و پارامتر زمان. نشریه علوم حرکتی و ورزش ، جلد اول ، شماره ۲. ص ۳۷-۵۵.
۸. فولادیان ، جواد. نمازی زاده ، مهدی. شیخ، محمود و باقر زاده، فضل الله. (۱۳۸۵). اثر تداخل زمینه‌ای (آرایش تمرین) بر یادگیری و انتقال برنامه حرکتی تعمیم یافته و پارامتر در تکالیف تعقیبی. پژوهش در علوم ورزشی. شماره دوازدهم، ص ص. ۱۳۵-۱۵۳.
۹. طاهری، حمیدرضا و همکاران. (۱۳۸۴) تأثیر روش‌های مختلف بر آورد خطا و فراوانی کاهش یافته بازخورد افزوده بر قابلیت کشف خطا، عملکرد و یادگیری یک تکلیف حرکتی پیچیده. نشریه علوم حرکتی و ورزش، جلد اول، شماره ۶. ص ص ۱۰۷-۱۲۳.
۱۰. عبدالشاهی، مریم. فرخی، احمد. کاظم نژاد، انوشیروان. (۱۳۸۵). اثر تداخل زمینه‌ای در یادگیری مهارت‌های یکسان و متفاوت بدمینتون. فصلنامه المپیک ، شماره ۱، صص ۷-۱۸.
11. Armstrong, k. Langan – fox, j. and Bolvin, n. (2002). Process in skill acquisition: motivation, interruption , memory, affective states, and met cognition. Australian psychologist. 37
12. Beverly, A. Andrew, W. Sabin, T. (2007). perceptual learning : how much daily training is enough? Experimental Brain Reseach
13. Carnohan , H. Van Eerd , Dland Allard , F. (1990). A noted on the relationship between task requirements and the contextual interference effect. Journal motor behavior. 22, 159-69.

14. Desai, K. and others (2004) . Normative Data of Purdue pegboard on Indian population. The Indian journal of occupational therapy. Vol. XXXVII, No .3
15. Garcia, J, a and others (2008)'analysis of effects of distribution of practice in learning and retention of a continuous and a discrete skill presented on computer' perceptual and motor skills, volume 107, issue 1, Aug
16. Jones, LL. French,KE.(2007) . Effects of contextual interference on a acquisition and retention of three Volleyball skills. Perceptual motor skills. 105, 883-90
17. karani,A. (1998). The acquisition of skilled motor performance: fast and slow experience-driven changes in primary motor cortex. Proc Natl Acad Sci USA. 95, 861-8.
18. Lewis, p. A. and Miall, R.C. (2002). Over view:An image of Human neural timing. 1109-frame- MASTER. Book. October 23, 2002. PP, 515- 532.
19. Magill, R.A. (2003). Motor learning and control: Concepts and applications. Seventh Edition. Newyork: MCGraw- Hill.
20. Maslovat, D. Chus, R. Lee, TD and Franks , IM(2004). Contextual interference: single task versus multi – task learning . motor control . 8, 273-33.
21. Pollatou, E. and others (1997). Contextual interference effects in learning novel motor skills. Perceptual motor skills. 84,487-96
22. Ofen – Noy, N . Dudai, Y. and karni, A. (2003). Skill learning in mirror reading: how repetition determine acquisition. cognitive brain Research. 17, 507- 521.
23. Savion – lemieux, tal . and penhune , V.B.(2004). the effects of practice and delay on motor skill learning and retention. Exp erimental Brain Research
24. Smith, P.J. (2002) Task duration in contextual interference. Perceptual motor skills. 95,1155-62.
25. Tresa, D.K. and Christiana, Robert W (2004). "Distribution of practice and met cognition in learning and long –term retention of a discrete motor task" Research quarterly for exercise and sport, Vol, 75, Issue2.

The Effect of Various Practical Conditions (the Interaction of Organization and Distribution of Practice), Individual Characteristics and Task Difficulty Level on Determination of the amount of Practice (Repetition, Passage of Time) for Acquisition of Fine Motor Skills

Shahabi kaseb, M., Ph.D. (Ph.D.) Hakim Sabzevari University
Namazizadeh, (Ph.D.) Azad Islamic University of khurasgon
Vaeze Musavi, M.K (Ph.D.) University of Imam Hussein

Abstract

The purpose of this study was the comparison of the required time and repetition for the acquisition of simple and complex timed motor sequenced task (TMST) among various practical conditions and determination of suitable practical methods with respect to individual characteristics. One hundred and fourteen university students, with the age range of 19-25 years old, were divided in 4 groups Q_1, Q_2, Q_3, Q_4 according to Raven Intelligence test, Achievement Motivation Test, Reaction time and Purdue pegboard, and based on the first, second and third quadrants. Then they were randomly placed in one of the two groups of simple and complex TMST and also in one of the practical conditions of the interaction of the organization of practice (random, blocked, constant), and practical distribution (massed, distributed). The subjects trained 6 days under their specific practical condition of simple or complex TMST, in a way they reached to the acquisition criterion (accuracy $\geq 75\%$, timing $\leq 25\%$, stability $\leq 15\%$) in a practical training block. The number of repetitions and passage of time before this criterion block were considered as the minimum required time and repetition for acquisition of TMST. The data were analyzed using two-factor analysis of variance, independent t-test and χ^2 test ($\alpha=0.1$). The results showed individuals with different characteristics have acquired simple TMST in blocked and massed condition (except group Q_4) in average within 30 repetitions and 1347 minutes, and complex TMST in random and distributed condition (except group Q_4) in 25 repetitions and 1228 minutes. In addition, the findings showed that the principles of practical programming is affected by both the complexity level of task and individual characteristics. At last, it seems there is a need of more studies on the combination effect of the environment, individual and task on the acquisition fine motor skills.

Key words:

Fine motor skill, amount of practice, acquisition, organization of practice, distribution of practice, individual features.